Πέμπτη 7 Οκτωβρίου 2021

P9_TA(2021)0418

Η υπόθεση του Paul Rusesabagina στη Ρουάντα

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Οκτωβρίου 2021 σχετικά την υπόθεση του Paul Rusesabagina στη Ρουάντα (2021/2906(RSP))

(2022/C 132/15)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με τη Ρουάντα, και ιδίως το ψήφισμα της 11ης Φεβρουαρίου 2021 σχετικά με τη Ρουάντα και την υπόθεση του Paul Rusesabagina [1],

— έχοντας υπόψη την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,

— έχοντας υπόψη το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα το οποίο κυρώθηκε από τη Ρουάντα το 1975,

— έχοντας υπόψη τον Αφρικανικό Χάρτη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Λαών,

— έχοντας υπόψη τις αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και τη δικαστική συνδρομή στην Αφρική,

— έχοντας υπόψη τη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας,

— έχοντας υπόψη τους ελάχιστους κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταχείριση των κρατουμένων («κανόνες Nelson Mandela»), όπως αναθεωρήθηκαν το 2015,

— έχοντας υπόψη τη δήλωση της Καμπάλα για τις συνθήκες κράτησης στις φυλακές στην Αφρική,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της ομάδας εργασίας του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για την καθολική περιοδική εξέταση στη Ρουάντα, της 25ης Μαρτίου 2021,

— έχοντας υπόψη τις δηλώσεις της διεθνούς κοινότητας οι οποίες καταδικάζουν τις παρατυπίες και καταγγέλλουν την απουσία δίκαιων δικών στη Ρουάντα, μεταξύ άλλων από την κυβέρνηση του Βελγίου, το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ και την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου,

— έχοντας υπόψη τις δηλώσεις της Ομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων, του Κέντρου ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Αμερικανικού Δικηγορικού Συλλόγου και διαφόρων αναγνωρισμένων οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων,

— έχοντας υπόψη τη συμφωνία του Κοτονού,

— έχοντας υπόψη το Σύνταγμα της Ρουάντα,

— έχοντας υπόψη τις πράξεις του ΟΗΕ και της Αφρικανικής Επιτροπής για τα δικαιώματα του ανθρώπου και των λαών,

— έχοντας υπόψη τη Σύμβαση της Βιέννης του 1963 για τις προξενικές σχέσεις,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 144 παράγραφος 5 και το άρθρο 132 παράγραφος 4 του Κανονισμού του,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 29 Σεπτεμβρίου 2021, ο υπερασπιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βέλγος πολίτης και κάτοικος ΗΠΑ, Paul Rusesabagina καταδικάστηκε σε 25ετή κάθειρξη από το Τμήμα Διεθνών και Διασυνοριακών Εγκλημάτων του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ρουάντα μετά από τη σύλληψή του στο Κιγκάλι στις 31 Αυγούστου 2020· λαμβάνοντας υπόψη ότι στον κ. Rusesabagina απαγγέλθηκαν εννέα κατηγορίες που σχετίζονται με την τρομοκρατία και ο ίδιος θεωρείται ποινικά υπεύθυνος για δραστηριότητες που αποδίδονται στο Κίνημα για Δημοκρατική Αλλαγή/Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο (MRCD-FLN) της Ρουάντα, έναν συνασπισμό πολιτικών κομμάτων της αντιπολίτευσης και τη στρατιωτική πτέρυγά του·

[1] Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2021)0055.

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η σύλληψη του κ. Rusesabagina τον Αύγουστο του 2020 ήταν αυθαίρετη, πραγματοποιήθηκε λόγω δόλιων προσχημάτων και περιελάβανε παράνομη μεταφορά στη Ρουάντα, βίαιη εξαφάνιση και κράτηση σε απομόνωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν εκδόθηκε ένταλμα για τη σύλληψή του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας της Ρουάντα του 2019 και δεν διατυπώθηκε κατηγορητήριο έως την καταδίκη του, κατά παράβαση του άρθρου 68 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας της Ρουάντα· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κ. Rusesabagina είχε δηλώσει δημοσίως επανειλημμένα ότι δεν μπορούσε να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του λόγω φόβου αντιποίνων·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Υπουργός Δικαιοσύνης της Ρουάντα, Johnston Busingye, παραδέχθηκε τον ρόλο της κυβέρνησής του στη βίαιη εξαφάνιση και μεταφορά του κ. Rusesabagina τον Αύγουστο του 2020, στην πληρωμή της πτήσης για τη μεταφορά και στην παραβίαση του δικαιώματος του κ. Rusesabagina σε δίκαιη δίκη· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 10 Μαρτίου 2021, το δικαστήριο απεφάνθη ότι η μεταφορά του κ. Rusesabagina ήταν νόμιμη και ότι δεν απήχθη·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι όταν εκδόθηκε η ετυμηγορία ανακοινώθηκαν πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δεν είχαν προηγουμένως εξεταστεί από το δικαστήριο ούτε είχαν υποβληθεί κατά τη διάρκεια της δίκης σχετικά με τον ισχυρισμό ότι ο κ. Rusesabagina είχε συγκεντρώσει κεφάλαια για την ένοπλη ομάδα του FLN· λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα από τα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρθηκαν προέκυψαν από δηλώσεις σύμφωνα με τις οποίες ο κ. Rusesabagina προέβη στους ισχυρισμούς του μετά από εξαναγκασμό και χωρίς συνήγορο·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ομάδα δικηγόρων του κ. Rusesabagina που τον εκπροσωπούσαν αρχικά δεν ήταν της επιλογής του και ότι δεν επετράπη η συνάντηση μαζί του στους δικηγόρους τους οποίους επέλεξε και στους οποίους τελικά έχει πρόσβαση από τον Απρίλιο του 2021, γεγονός που αντιβαίνει στο άρθρο 68 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας της Ρουάντα·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με πληροφορίες, η κατάσταση της υγείας του κ. Rusesabagina είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς έχει επιβιώσει από καρκίνο και πάσχει από καρδιαγγειακή διαταραχή· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τους δικηγόρους του, έχει χάσει δύο προσυμπτωματικούς ελέγχους του καρκίνου και ότι οι σωφρονιστικές αρχές τού αρνήθηκαν την πρόσβαση σε συνταγογραφούμενα φάρμακα από τον βέλγο ιατρό του, προκαλώντας ψυχική και σωματική δυσφορία κατά παράβαση των άρθρων 12 και 14 του Συντάγματος της Ρουάντα σχετικά με το δικαίωμα στη ζωή, το δικαίωμα στη σωματική ακεραιότητα και την προστασία από απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, τον Σεπτέμβριο του 2020, οι αρχές της Ρουάντα δεν ενημέρωσαν τις βελγικές αρχές για τη σύλληψη του κ. Rusesabagina σύμφωνα με την αρχή που κατοχυρώνεται στο διεθνές δίκαιο περί προξενικής βοήθειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Σωφρονιστική Υπηρεσία της Ρουάντα (RCS) είχε πρόσβαση στην επικοινωνία και στα νομικά έγγραφα που αντάλλαξε ο κ. Rusesabagina με τους δικηγόρους του· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Υπουργός Εξωτερικών του Βελγίου απέστειλε πολλές ρηματικές διακοινώσεις στον ομόλογό της στη Ρουάντα ζητώντας να γίνουν σεβαστά τα δικαιώματα του κ. Rusesabagina, αλλά η κυβέρνηση της Ρουάντα απέρριψε κάθε αίτημα·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι τον Ιούλιο του 2021 αναφέρθηκε ότι οι αρχές της Ρουάντα χρησιμοποίησαν το κατασκοπευτικό λογισμικό Pegasus της Ομάδας NSO καθιστώντας πιθανούς στόχους περισσότερους από 3 500 ακτιβιστές, δημοσιογράφους και πολιτικούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εγκληματολογική ανάλυση του τηλεφώνου της, το κατασκοπευτικό λογισμικό χρησιμοποιήθηκε επίσης για τη μόλυνση του τηλεφώνου της Carine Kanimba, κόρης του κ. Rusesabagina· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρχές της Ρουάντα αρνήθηκαν το γεγονός αυτό·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ρουάντα είναι συμβαλλόμενο μέρος της Συμφωνίας του Κοτονού, η οποία ορίζει ότι ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και του Οργανισμού Κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενδυνάμωση του κράτους δικαίου και η ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν τους κύριους τομείς προτεραιότητας του προγραμματισμού της ΕΕ για τη Ρουάντα·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δεύτερη υπουργική συνάντηση μεταξύ της Αφρικανικής Ένωσης και της ΕΕ θα πραγματοποιηθεί στο Κιγκάλι στις 25 και 26 Οκτωβρίου 2021·

1. υπενθυμίζει στην κυβέρνηση της Ρουάντα τις υποχρεώσεις της να εγγυάται τα θεμελιώδη δικαιώματα, μεταξύ άλλων την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, όπως προβλέπεται στον Αφρικανικό Χάρτη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Λαών και σε άλλες διεθνείς και περιφερειακές νομικές πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της Συμφωνίας του Κοτονού και ιδίως των άρθρων 8 και 96 αυτής·

2. υπογραμμίζει ότι η Ρουάντα πρέπει να διαφυλάξει την ανεξαρτησία του δικαστικού της συστήματος και να την προασπίζεται στο σύνταγμα και στους νόμους της, καθώς αποτελεί καθήκον όλων των κυβερνητικών και λοιπών θεσμικών οργάνων να σέβονται και να τηρούν την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης·

Πέμπτη 7 Οκτωβρίου 2021

3. υπενθυμίζει ότι η έκδοση οιουδήποτε υπόπτου προσώπου σε άλλη χώρα θα πρέπει να λαμβάνει χώρα μόνον μέσω διαδικασιών έκδοσης που τελούν υπό ανεξάρτητη επιτήρηση, προκειμένου να υπάρχουν εχέγγυα για τη νομιμότητα της αίτησης έκδοσης και να διασφαλίζεται ότι υφίστανται πλήρεις εγγυήσεις στην αιτούσα χώρα για τα δικαιώματα του υπόπτου σε δίκαιη δίκη·

4. καταδικάζει, επομένως, απερίφραστα την παράνομη σύλληψη, κράτηση και καταδίκη του Paul Rusesabagina, που παραβιάζει το διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της Ρουάντα· θεωρεί την υπόθεση του κ. Rusesabagina ενδεικτική των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρουάντα και αμφισβητεί τον δίκαιο χαρακτήρα της ετυμηγορίας, η οποία εικάζεται ότι στερείται εγγυήσεων για δίκαιη δίκη σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές εκπροσώπησης, το δικαίωμα ακρόασης και το τεκμήριο αθωότητας·

5. ζητεί την άμεση απελευθέρωση του κ. Rusesabagina για ανθρωπιστικούς λόγους και τον επαναπατρισμό του με την επιφύλαξη της ενοχής ή της αθωότητάς του· ζητεί από την αντιπροσωπεία της ΕΕ στη Ρουάντα και τις διπλωματικές αντιπροσωπείες των κρατών μελών να διαβιβάσουν μετ' επιτάσεως το αίτημα αυτό στις επαφές τους με τις αρχές της Ρουάντα·

6. καλεί την κυβέρνηση της Ρουάντα να εγγυηθεί, σε κάθε περίπτωση, τη σωματική ακεραιότητα και την ψυχολογική ευημερία του κ. Rusesabagina και να του επιτρέψει να λαμβάνει τη συνήθη φαρμακευτική αγωγή του· επιμένει ότι η κυβέρνηση της Ρουάντα πρέπει να σεβαστεί το δικαίωμα της βελγικής κυβέρνησης να παρέχει προξενική βοήθεια στον κ. Rusesabagina προκειμένου να διασφαλιστεί η υγεία του και η κατάλληλη πρόσβαση στη νομική υπεράσπιση·

7. εκφράζει την αποδοκιμασία του για τη συνολική κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρουάντα και ιδίως για τη στοχευμένη δίωξη των διαφωνούντων· καταδικάζει τις πολιτικά υποκινούμενες δίκες και τη δίωξη πολιτικών αντιπάλων· καλεί τις αρχές της Ρουάντα να διασφαλίσουν τη διάκριση των εξουσιών, ιδίως την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης·

8. καλεί την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, την Επιτροπή και τον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα να ενισχύσουν τον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη Ρουάντα στα υψηλότερα επίπεδα στο πλαίσιο του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η χώρα τηρεί τις διμερείς και διεθνείς δεσμεύσεις της· τονίζει ότι οι διεθνείς αναπτυξιακές πρωτοβουλίες για τη Ρουάντα θα πρέπει να δίνουν μεγαλύτερη προτεραιότητα στα ανθρώπινα δικαιώματα, στο κράτος δικαίου και στη διαφανή και υπεύθυνη διακυβέρνηση·

9. ζητεί από την Επιτροπή να επανεξετάσει με κριτικό πνεύμα τη στήριξη της ΕΕ προς την κυβέρνηση της Ρουάντα και τους κρατικούς θεσμούς, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η στήριξη αυτή προάγει πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα και δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στις ελευθερίες της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι, στον πολιτικό πλουραλισμό, στον σεβασμό του κράτους δικαίου και σε μια ανεξάρτητη κοινωνία των πολιτών·

10. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής / Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, στον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Ρουάντας, στην Πρόεδρο του Κοινοβουλίου της Ρουάντας, και στην Αφρικανική Ένωση και τα θεσμικά της όργανα.